

15. 6. 2010

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K nálezu Ústavního soudu ve věci důchodového pojištění

Dne 16.4.2010 vyhlásil Ústavní soud veřejně svůj nález Pl. ÚS 8/07 z 23. března 2010, jímž shledal ustanovení § 15 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, zakotvující v nynějších výších tzv. redukční hranice pro stanovení výpočtového základu procentní výměry důchodu, protiústavním. Hlavním argumentem byla skutečnost, že příslušné ustanovení ve svých důsledcích a v kombinaci s ostatními parametry a stávající konstrukcí důchodového systému negarantuje dostatečně ústavně zaručené právo na přiměřené hmotné zabezpečení dle čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a vede k neakceptovatelné nerovnosti mezi různými skupinami důchodových pojištěnců.

Podnětem ke zrušení předmětného ustanovení byl návrh Krajského soudu v Ostravě, který projednává správní žalobu proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, jímž byl žalobci přiznán od 1.2.2006 plný invalidní důchod ve výši 13.346 Kč měsíčně s odůvodněním, že důchod je tvořen základní výměrou, která činí 1.470 Kč měsíčně, a procentní výměrou, která činí 11.876 Kč. Tato procentní výměra byla vypočtena z osobního vyměřovacího základu zjištěného za rok 1986 až 2005 ve výši 68.635 Kč. Žalobce napadl výši přiznaného důchodu i při vědomí, že jeho výše byla stanovena v souladu se zákonem, a poukázal na to, že celková výše důchodu činí pouze 19 % z jeho příjmu, což nepovažuje za přiměřené hmotné zabezpečení. Poukázal na skutečnost, že dle zpráv Ministerstva práce a sociálních věcí ČR činila v r. 2004 průměrná výše důchodu 44 % k hrubému průměrnému příjmu (k čisté mzdě 57 %), a na to, že výše jeho důchodu 13.346 Kč k příjmu 68.635 Kč (19 %) zakládá naprostou nerovnost jeho osoby k ostatním poživatelům důchodu.

Napadené ustanovení § 15 zákona o důchodovém pojištění v současné době (s promítnutím zvýšení částek nařízením vlády) zní:

Výpočtovým základem je osobní vyměřovací základ (§ 16), pokud nepřevyšuje částku 10 500 Kč. Převyšuje-li osobní vyměřovací základ částku 10 500 Kč, stanoví se výpočtový základ tak, že částka 10 500 Kč se počítá v plné výši, z částky osobního vyměřovacího základu nad 10 500 Kč do 27 000 Kč se počítá 30 % a z částky osobního vyměřovacího základu nad 27 000 Kč se počítá 10 %.

Ve svém nálezu se Ústavní soud zaměřil zejména na otázku, „**zda poměr mezi výší příjmu,**

pojistného na důchodové pojištění a výši důchodu za stávající právní úpravy naplňuje ústavní požadavek „přiměřenosti“ hmotného zabezpečení ve stáří (resp. při nezpůsobilosti k práci či ztrátě živitele) a nezakládá namítanou nerovnost účastníků důchodového pojištění.“ Na tuto problematiku pohlížel zejména optikou ustanovení čl. 30 odst. 1 Listiny (právo na přiměřené hmotné zabezpečení) a ustanovení čl. 1 Listiny (princip rovnosti).

Ústavní soud zejména poukazuje na disproporce v nastavení příjmové stránky důchodového systému, kdy zde v podstatě neexistuje efektivní strop pro odvody do důchodového systému, a na stránce výdajové, kde existují jasně stanovené redukční hranice. Nastává tak situace, kdy osoby s vyššími příjmy přispívají do systému více, nicméně na dávkách je jim sice garantována určitá minimální hranice postačující pro důstojné stáří, ale není schopna reflektovat jejich předchozí životní úroveň.

Ústavní soud chápe problematiku důchodového pojištění jako širší téma s tím, že řešením není pouhé zrušení redukčních hranic (případně jejich přenastavení), proto příslušné ustanovení zákona o důchodovém pojištění ruší k 30.9.2011 a nechává zde prostor pro legislativní řešení dané problematiky, a to i s ohledem na připravovanou reformu důchodového systému.

Mgr. Olga Nemravová, advokátka
autorka působí v advokátní kanceláři ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.

[ŠACHTA & PARTNERS, v.o.s.](#)

Radlická 28/663
150 00 Praha 5

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
e-mail: jurista@jurista.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [K průlomovému rozhodnutí NS ČR ve věci práv dlužníků ze vztahů zajištěných finančními zárukami](#)
- [NSS sjednotil judikaturu ve věci odvodu za porušení dotačních pravidel](#)
- [Formální náležitosti zastoupení v daňovém řízení v kontextu rozsudku Nejvyššího správního soudu, čj. 4 Afs 353/2018-37, ze dne 18. února 2019](#)
- [Jak se připravit na daňovou kontrolu z finančního úřadu](#)

- [Nespoutaný blockchain nebo virtuální El Dorado neomezených možností. Kolizně-právní kontext](#)
- [Zásadní změna v rozdělování zisku u akciové společnosti](#)
- [Základní zásady daňového řízení](#)
- [Získávání informací správcem daně v rámci vyhledávací činnosti](#)
- [Sankce po ukončení daňové kontroly při doměření daně](#)
- [Změna zdanění drobných přivýdělků: Přiblížení výše částky pro uplatnění srážkové daně částce rozhodné pro účast na nemocenském pojištění](#)
- [Pobídky ve světle regulace distribuce finančních produktů](#)